

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Tomáše Langáška (soudce zpravodaj) a soudců JUDr. Petra Průchy a JUDr. Ivo Pospíšila v právní věci žalobce: **Mgr. F. Š.**, proti žalované: **Vězeňská služba České republiky, Vazební věznice Praha - Ruzyně**, sídlem Staré náměstí 3, Praha 6, týkající se žaloby na ochranu proti nečinnosti žalované, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 7. prosince 2018, č. j. 10 A 150/2018 – 17,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost žalobce **s e z a m í t á .**
- II. Žalobce **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Žalované **s e n e p ř i z n á v á** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení případu

[1] Žalobou podanou ke Městskému soudu v Praze (dále jen „městský soud“) se žalobce domáhal ochrany proti nečinnosti žalované spočívající při vyřizování žádosti žalobce o informace týkající se stravování ve vězeňských zařízeních. Žalobce požádal městský soud o osvobození od soudních poplatků a o ustanovení advokáta. Zatímco první žádosti městský soud v záhlaví označeným usnesením vyhověl, návrh na ustanovení zástupce zamítl s tím, že žalobce byl v minulosti zapsán v seznamu advokátů, a je tedy osobou odborně způsobilou v oblasti práva. Ustanovení zástupce z řad advokátů proto není dle názoru městského soudu nezbytně třeba k ochraně žalobcových práv, jak požaduje § 35 odst. 9 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“).

II. Kasační stížnost a průběh řízení o ní

[2] Žalobce (dále též „stěžovatel“) podal proti usnesení městského soudu v té části, v níž byla zamítnuta jeho žádost o ustanovení zástupce, včas kasační stížnost. Připustil, že je původní profesí advokát s dlouholetou praxí, zároveň je však osobou se zdravotním postižením (omezení pohybu pravé ruky mu ztěžuje psaní). S opisováním mu vypomáhají i někteří spoluvězni, což považuje za absurdní. Stěžovatel také namítal porušení zásady rovnosti účastníků soudního řízení, neboť v podmínkách výkonu trestu odnětí svobody nemá – na rozdíl od žalované – k dispozici tým právníků, odbornou literaturu ani aktuální judikaturu.

[3] Stěžovatel v kasační stížnosti též požádal o osvobození od soudních poplatků.

[4] Nejvyšší správní soud konstatuje, že řízení o kasačních stížnostech proti nikoli konečným procesním usnesením krajských soudů nepodléhají poplatkové povinnosti a nevztahuje se na ně § 105 odst. 2 s. ř. s. o povinném zastoupení stěžovatele advokátem (usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 9. června 2015, č. j. 1 As 196/2014 - 19, č. 3271/2015 Sb. NSS). Stěžovatel si navíc *bene* spočívající v osvobození od soudních poplatků přinesl z řízení před městským soudem (§ 36 odst. 3 *in fine* s. ř. s.). Z toho vyplývá, že žádost stěžovatele o osvobození od soudních poplatků je bezpředmětná a na zastoupení stěžovatele advokátem Nejvyšší správní soud v tomto řízení netrval.

III. Posouzení kasační stížnosti Nejvyšším správním soudem

[5] Nejvyšší správní soud kasační stížnost posoudil a dospěl k závěru, že není důvodná.

[6] Jak již bylo výše uvedeno, jednou z podmínek pro ustanovení zástupce pro řízení před krajským (v tomto případě městským) soudem je podle § 35 odst. 9 s. ř. s. fakt, že takový krok je nezbytný k ochraně žalobcových práv. K výkladu tohoto požadavku a jeho vztahu k právu na právní pomoc zakotveném v čl. 37 odst. 2 Listiny základních práv a svobod se Nejvyšší správní soud komplexně vyjádřil ve svém rozsudku ze dne 3. dubna 2013, č. j. 6 As 23/2013 - 9, a to včetně odkazů na Úmluvu o právech osob se zdravotním postižením (vyhlášena pod č. 10/2010 Sb. m. s.) a na ustálenou judikaturu Evropského soudu pro lidská práva k právu na efektivní přístup k soudu dovozovanému z čl. 6 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod. Zde formulovaným zásadám městský soud v daném případě dostal a Nejvyšší správní soud se s jeho posouzením ztotožňuje.

[7] Nelze tak přehlédnout, že stěžovatel je osoba právně vzdělaná a v minulosti byl praktikujícím advokátem. Je tedy plně vybaven znalostmi k tomu, aby mohl před soudy účinně hájit svá práva, o čemž svědčí i obsah podané žaloby. Stěžovatel sice poukazuje na své postižení, zdravotní znevýhodnění by však bylo relevantní zejména v situaci, kdy by ovlivňovalo duševní funkce (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16. listopadu 2011, č. j. 6 Ads 130/2011 - 30, č. 2565/2012 Sb. NSS). Kompenzace stěžovatelova postižení tělesného, ztěžujícího mu údajně psaní (nikoliv však formulaci kvalifikovaných podání), formou stanovení zástupce by v podstatě ustanoveného zástupce pasovalo do role pouhého stěžovatelova sekretáře. Nejvyšší správní soud má za to, že postižení jedné horní končetiny (byť pravé) ve skutečnosti nebrání stěžovateli v tom, aby sestavil, ať již s pomocí moderní výpočetní techniky, s asistencí spoluvěznů nebo vyvinutím zvýšeného úsilí, podání soudu. O tom ostatně svědčí fakt, že stěžovatel podle napadeného usnesení zahájil v průběhu měsíce listopadu 2018 jen u Krajského soudu v Plzni celkem 19 řízení, v nichž zároveň navrhl vydání předběžného opatření. Stejně tak byl schopen podat bez pomoci zástupce kasační stížnost k Nejvyššímu správnímu soudu nejen v této, ale i v dalších věcech rozhodovaných různými krajskými soudy (namátkou např. ve věci sp. zn. 6 As 348/2018).

pokračování

[8] Pokud pak jde o namítanou nerovnost účastníků řízení, ta v daném případě vyplývá z povahy žalované a není nikterak specifická pro případ stěžovatele. V řízeních před správními soudy stojí proti žalobci prakticky vždy správní orgán jakožto byrokraticky organizovaná instituce, jejíž materiální i personální zdroje značně převyšují možnosti žalobce. Tuto odlišnost je však správní soud povinen vzít v úvahu zejména tam, kde je výsledek sporu pro žalobce existenčně důležitý, např. ve věcech sociálního zabezpečení (srov. výše citovaný rozsudek č. j. 6 As 23/2013 - 9). V nyní posuzované věci, kde se jedná o žádost o informace, Nejvyšší správní soud neshledává, že by si význam sporu pro žalobce vynucoval vyrovnání této přirozené odlišnosti mezi ním a žalovanou.

IV. Závěr a náklady řízení

[9] Nejvyšší správní soud ze shora uvedených důvodů zamítl kasační stížnost proti výroku městského soudu o neustanovení zástupce žalobci jako nedůvodnou podle § 110 odst. 1 s. ř. s. Rozhodl tak bez jednání postupem podle § 109 odst. 2 s. ř. s.

[10] O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Žalobce neměl úspěch ve věci, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení. Žalovaná měla ve věci plný úspěch, nevznikly jí však žádné náklady nad rámec obvyklé úřední činnosti, a náhrada nákladů řízení se jí tudíž nepřiznává.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 16. ledna 2019

JUDr. Tomáš Langášek
předseda senátu